

Martin Luther Kingdag

De Martin Luther Kingdag is een Amerikaanse feestdag die de Afrikaans-Amerikaanse dominee dr. Martin Luther King jr. eert. Hij nam het op voor de zwarte Amerikanen die gediscrimineerd werden in de jaren zestig. De feestdag valt jaarlijks op de derde maandag van januari, rond de tijd van Kings verjaardag op 15 januari.

Geweldloos

Als je een aanhanger was van Martin Luther King, koos je voor een geweldloze oplossing van rassendiscriminatie. Dat was niet altijd makkelijk in het Amerika van de jaren vijftig en zestig. Martin Luther King, geboren in 1929, groeide op in Atlanta in de staat Georgia. Dit was een oude plantagestreek waar bevrijde slaven leefden als keuterboertjes. Ze leefden in permanente angst voor brandstichting en lynchpartijen van de Ku Klux Klan. Martin Luther King zag dat alles met lede ogen aan. Hij koos voor een van de weinige beroepen waarmee hij in die tijd iets kon betekenen voor zijn achtergestelde zwarte zusters en broeders: predikant. Martin Luther King leidde de boycot tegen de ongelijke behandeling van zwarten in het openbaar vervoer. Bij de geweldloze busacties (zitten op stoelen die verboden waren voor zwarten) beriep Martin Luther King zich nadrukkelijk op de Amerikaanse Grondwet waarin staat dat iedereen bij geboorte gelijk is en daarom gelijke rechten heeft.

Bomaanslag

Martin Luther King was aanhanger van Mahatma Gandhi's theorie van geweldloosheid. Niet door haat en geweld, maar door liefde en vreedzame samenwerking doe je een beroep op het geweten van je vijand. Martin Luther King sprak uit ervaring; hij werd enkele keren aangevallen door racisten. Zijn vrouw en kind overleefden een bomaanslag op zijn huis (1956).

I have a dream

Op 28 augustus 1963, de dag van Martin Luther Kings beroemde speech *I have a dream*, stond hij op de agenda als een van de laatste sprekers tijdens een enerverende vredesmars waaraan zo'n tweehonderdduizend mensen meededen (waarvan een derde blank was). Het publiek moedigde hem tijdens het spreken aan ('Zeg het, zeg het') en Martin Luther King week af van zijn oorspronkelijke tekst die hij de avond ervoor tot vier uur 's nachts uit de losse hand op papier had gezet. Met zijn aanzwellende stemgeluid nam hij zijn gehoor mee naar een hoogtepunt ('Ik heb een droom...') om vervolgens weer in rustig vaarwater te komen door te spreken over zegevierende vrijheid. Mensen die aanwezig waren bij de rede *I have a dream* spraken over een fysieke ervaring die een gevoel van innerlijke bevrijding teweegbracht. Nog steeds bezorgt zijn rede – te lezen of te horen en zien vanaf zwart-wit filmopnames – menigeen kippenvel.

Time Magazine riep hem in 1963 uit tot 'Man van het jaar'. Een jaar later kreeg hij de Nobelprijs voor de Vrede, toen nog een unicum voor een zwarte.

Doodgeschoten

Aan Martin Luther Kings droom kwam op 4 april in 1968 een gruwelijk einde. Een steunactie voor stakende zwarte vuilnismannen in Memphis (Tennessee) liep die dag bijna uit de hand door spanningen tussen een groep militante zwarte demonstranten en een nerveuze ordepolitie. Ook Martin Luther King kreeg geen vat op de demonstranten en werd bijna omvergelopen. Eenmaal in veiligheid in zijn hotel, werd hij op zijn balkon door een sluipschutter doodgeschoten. De schok over zijn dood leidde dagenlang tot rellen, plunderingen en brandstichting.

De lessen

De lessen lopen uit op het vieren van de Martin Luther Kingdag. Rode draad bij de verwerking van dit thema is: *Iedereen mag meedoen, niemand hoeft aan de kant te staan.*

Les 1 Jij hoort erbij!

NODIG

- speel- of gymlokaal
- papier en tekenmateriaal

GROEP 1 t/m 4

DOEL de kinderen ontdekken wat het betekent als je buitengesloten wordt omdat je anders bent

Begin

De kinderen staan in het speellokaal. Stel de kinderen vragen als: Heb jij blauwe ogen? Zit jij op voetbal? Heb jij iets roods aan? Bij vragen die met ja beantwoord worden, mag het kind blijven staan. Bij nee moet het kind gaan zitten. Ga net zo lang door tot er nog maar één kind over is. Degene die op het laatst nog staat, wint het spel.

Bespreek na afloop:

- Hoe is het om aan de kant te zitten?
- Hoe voelt het om aan de kant te zitten omdat je bijvoorbeeld geen blauwe ogen hebt?
- Hoe was het om te winnen? Vind je dat je eerlijk gewonnen hebt?

Vertel dat we het in de komende lessen gaan hebben over hoe het is om buitengesloten te worden, omdat je er anders uitziet dan anderen.

Kern

Vertel het verhaal van het werkblad over het jongetje met het rode haar.

Vraag de kinderen:

- Is er iemand met rood haar in de klas? Of heeft iemand iets aan zijn buitenkant dat niemand anders heeft? Bijvoorbeeld veel sproeten, een bril, etc.
- Hoe vindt hij of zij dat?
- Hoe is het om iets te hebben, dat niemand anders heeft?

- Hoe zou het zijn als iedereen hetzelfde was?
 - Wat vind je ervan dat kinderen soms niet mee mogen doen door hoe ze eruit zien?
- Zorg voor voldoende veiligheid in de groep.

Afronden

De kinderen maken een portret van elkaar. Vertel de kinderen dat iedereen uniek is, geen mens is precies hetzelfde. Zet de kinderen twee aan twee bij elkaar en geef hen de opdracht elkaar te tekenen. Vraag de kinderen bij het portret ook iets te tekenen dat bij de ander past, het liefst iets waarin het kind echt uniek is. Laat de kinderen hierover overleggen. Met welk speelgoed speel je vaak? Zit je op een sport? De kinderen kunnen een voorwerp bij de tekening maken zoals een voetbal, een zwembroek, een konijn enzovoort. De tekeningen dienen als decoratie bij de viering.

Extra

Vraag enkele kinderen om voor de klas te vertellen over het portret dat zij gemaakt hebben en wat zij uniek vinden aan de klasgenoot die ze getekend hebben.

Het jongetje met het rode haar

Met een hele harde schop zwaait Mees de voetbal naar de goal. Weer mis! Dat is nu al de tweede keer dat hij ernaast schiet. Mees wordt er boos van. Waarom kan hij nou niet scoren? O, en daar zul je het hebben, daar komt Thijs aangelopen. Hij roept iets. Wat zegt 'ie nou weer? 'Hé vuurtoren, je moet niet zo scheef schieten. Dan gaan we nooit winnen.' Nou wordt Mees nog bozer. Alsof zijn rode haar iets te maken heeft met voetballen. Daar moeten ze nou eens over ophouden in de klas.

De moeder van Mees zegt altijd dat hij zulk mooi haar heeft, dat hij de kleur haar van opa heeft en dat bijna niemand in de familie dat heeft. 'Jij bent heel bijzonder met je prachtige haar en daar kun je blij mee zijn,' zegt Mees' moeder. Maar daar is Mees het helemaal niet mee eens. Liever zou hij gewoon blond of bruin haar hebben, dan viel hij niet zo op. Want 'vuurtoren' is niet het enige dat ze hem noemen. Soms roepen ze: 'Rooie.' Of nog erger: 'wortel!' Jammer genoeg is er niemand anders in de klas die ook rood haar heeft. Mees voelt zich best alleen.

De volgende dag roept Thijs alweer 'vuurtoren' naar hem. Een ander jongetje fluistert 'wortel' als de juf niet oplet. Mees moet ervan huilen. 'Wat is er Mees?' vraagt de juf. Maar Mees zegt niks, hij is veel te bang dat de andere kinderen hem allemaal zullen uitlachen, als hij het vertelt.

Als de bel gaat, loopt Jaimy naast hem het lokaal uit. 'Hé Mees, je bent zeker boos omdat Thijs je altijd namen geeft omdat je rood haar hebt?' Mees knikt. 'Maar ik vind dat je mooi haar hebt,' zegt Jaimy. Mees is verbaasd. Nu is hij een beetje verdrietig, maar ook een beetje blij.

Een paar dagen later ziet hij in de pauze Jaimy en haar vriendinnen naar hem kijken en samen praten. Gaan zij hem nu ook al pesten met zijn haar? Mees loopt maar gauw weg. Jaimy en haar vriendinnen lopen achter Mees aan. 'Mees, kom eens, we willen je iets laten zien.' Mees draait zich om en Jaimy duwt hem een paar vellen papier onder zijn neus. Bovenaan het papier staat met grote rode letters: 'De fanclub van kinderen met rode haren.' Daaronder staan de namen van heel veel kinderen uit alle groepen van school. En... ziet Mees dat goed? Daar staat ook de naam van Thijs! Is Thijs fan van de rode haren van Mees? 'Hoe kan het dat Thijs ook zijn naam erop heeft gezet?' vraagt Mees aan Jaimy. 'Nou, hij is wel van fan van jouw rode haren, want hij zei dat hij je dan beter kan vinden op het voetbalveld!'

Die middag gaat Mees naar huis met 50 namen van kinderen van zijn eigen fanclub. Een fanclub omdat hij rood haar heeft. Dank je wel Jaimy, denkt Mees.

Les 2 De verjaardag van Martin Luther King

GROEP 1 t/m 4

DOEL de kinderen maken kennis met de boodschap van Martin Luther King: iedereen hoort erbij!

NODIG VOOR EXTRA

- computer met internetverbinding + afspeelmogelijkheid

NODIG

- computer met internetverbinding + afspeelmogelijkheid
- kopie van het werkblad voor iedere leerling
- kleurpotloden
- ijzerdraad/papier/draad

Begin

Zing samen het liedje *Is je snavel rood?* (zie www.kleuropschool.nl). Dit liedje gaat over verschillend zijn en hoe fijn het is dat we allemaal anders zijn.

Kern

Vertel het verhaal van het werkblad. Bespreek na afloop: Binnenkort is de vader van Yolanda uit het verhaal, Martin Luther King, jarig. Martin Luther King en Yolanda leven niet meer, maar de verjaardag van Yolanda's vader wordt nog altijd gevierd in Amerika en deze keer ook op onze school. Martin Luther King was een zwarte dominee uit Amerika. Hij leefde vijftig jaar geleden. Toen mochten zwarte mensen in Amerika aan een heleboel dingen niet meedoen. Zwarte mensen mochten niet bij witte mensen in de buurt zitten in de bus. Ze mochten niet studeren. Ze kregen slecht betaald voor hun werk. Weet je het verhaal nog van het jongetje met het rode haar? Hij werd anders bekeken door de kleur van zijn haar. Martin Luther King en alle anderen met een donkere huidskleur werden net zo buitengesloten. Maar Martin Luther King zei: 'Iedereen mag mee doen, niemand hoeft aan de kant te staan.'

Vraag de kinderen:

- Heb jij weleens meegemaakt dat je niet mee mocht doen?
- Heb je het weleens bij anderen gezien?
- Ben jij weleens opgekomen voor iemand anders?
- Is het moeilijk om op te komen voor iemand anders? Waarom wel of niet?

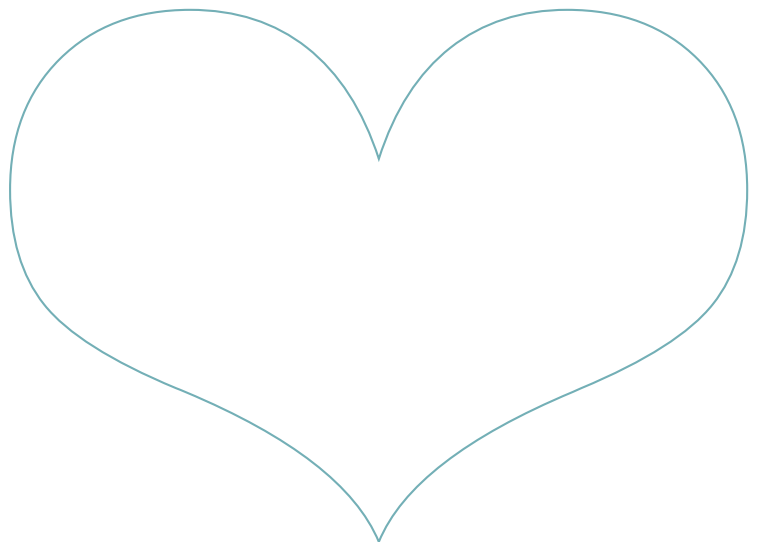
Afronden

Maak een mobile van hartjes (zie onderaan deze bladzijde) met daarop alle namen van de kinderen in de groep, door henzelf geschreven en versierd. Laat de hartvorm zien aan de kinderen. Vraag of ze weten waarom we voor een hart kiezen. Leg uit dat dat te maken heeft met liefde: jij bent goed zoals jij bent. Iedereen mag meedoen.

Vorm van ijzerdraad een cirkel en hang die op. Bevestig de hartjes op verschillende hoogtes met draad aan de cirkel, maar wel zo dat de cirkel horizontaal hangt. Gebruik de mobiles voor de viering.

Extra

Beluister via www.kleuropschool.nl het Liedje *Happy Birthday* van Stevie Wonder. Dit liedje is gebruikt door Stevie Wonder om de Martin Luther King dag te promoten.

De dag van de grote toespraak

Het is heel vroeg in de ochtend. Het is stil in huis. Iedereen slaapt nog, behalve Yolanda. Zij ligt met haar ogen wijd open in bed. Ze is een beetje zenuwachtig, want vandaag is een belangrijke dag. Yolanda hoeft vandaag niet naar school, omdat ze met haar vader meegaat naar Washington. Daar gaat haar vader een toespraak houden voor heel veel mensen. Wel meer dan honderdduizend mensen komen daar naartoe. En die toespraak gaat over iets belangrijks, iets waar Yolanda ook last van heeft. Want weet je, als Yolanda naar school gaat, gaat ze met de bus. En denk je dan dat zij overal in de bus mag zitten en zelf een plekje mag zoeken? Nee, dat mag Yolanda niet! Dat komt omdat Yolanda een zwarte huid heeft.

Yolanda rekt zich uit in haar bed, ze steekt haar handen in de lucht en kijkt naar haar armen. Ze ziet haar zwarte huid en strijkt erover met haar hand. Het voelt zacht en warm. Ze trapt de dekens van zich af en steekt ook een been in de lucht. Een mooi, recht, zwart been. Yolanda denkt bij zichzelf: Ik heb goede benen en armen. Natuurlijk heeft Yolanda goede benen en armen. Maar waarom mag ze dan niet zelf een plekje uitzoeken in de bus? Dat zit zo: sommige mensen vinden dat als je een zwart velletje hebt, je niet mee mag doen met heel veel dingen. Die mensen vinden ook dat witte mensen altijd het eerst aan de beurt moeten komen. Yolanda vindt het heel raar en

snapt er niets van. Haar vader snapt het ook niet en daar gaat hij vandaag iets van zeggen. Yolanda's vader heet Martin Luther King, hij is beroemd in Amerika.

Yolanda stapt uit bed en loopt zachtjes de trap af. De deur van de studeerkamer van haar vader staat open. Yolanda kijkt om het hoekje. Hé, daar zit papa te lezen in papieren. 'Hoi papa, ben jij ook al wakker?' Papa kijkt op en vraagt of Yolanda alvast een stukje wil horen van de toespraak. Dat is wel een goed idee, misschien wordt ze dan wat minder zenuwachtig. Papa leest een regel voor: 'Ik heb een droom, dat op een dag zwarte jongetjes en meisjes samen zullen spelen met witte jongetjes en meisjes.' Wow, dat is nou precies wat Yolanda ook zou willen zeggen. Want of je nou een zwart vel hebt of een wit vel, vanbinnen ben je toch allemaal hetzelfde?

**NODIG
VOOR EXTRA**
• kopie van het werkblad
voor iedere leerling

Les 1 Wat is discriminatie

GROEP 5 t/m 8

DOEL de leerlingen leren de betekenis kennen van discriminatie

NODIG
• computer met internet-
verbinding + digibord
• A3-papier
• tijdschriften en kranten
• schaar, lijm

Begin

Introduceer het begrip discriminatie door middel van het volgende spel. Vraag alle kinderen met blond haar te gaan staan. Vraag dan: Willen alle kinderen die links zijn hun rechterhand op de rug houden? Willen alle kinderen met bruine ogen gaan zitten?

Vraag de leerlingen dan wat hen opvalt aan de vragen. Hoe voelt het om ingedeeld te worden op grond van uiterlijke kenmerken? Leg uit dat discriminatie betekent dat je beoordeeld wordt op grond van uiterlijke kenmerken. Geef concrete voorbeelden, zoals dat meisjes niet mee mogen doen met voetballen, of dat kinderen met blond haar dommer zijn dan kinderen met donker haar en daarom niet mee mogen doen met een rekenwedstrijd. Laat de leerlingen hierop reageren.

Kern

Bekijk het filmpje via www.kleuropschool.nl.

Bespreek:

- Ben jij weleens gediscrimineerd?
- Zie jij weleens discriminatie om je heen?
- Denk je dat discriminatie in Nederland voorkomt? Hoe dan?

Vertel: We vieren binnenkort de verjaardag van Martin Luther King. Hij leefde vijftig jaar geleden en kwam op voor zwarte mensen die buitengesloten en achtergesteld werden door de witte mensen, die dus werden gediscrimineerd. Uiteindelijk werd hij vermoord. Vanwege zijn krachtige boodschap wordt zijn verjaardag in Amerika nog altijd gevierd.

Laat de foto's zien van bladzijde 61.

Vertel: Een belangrijke boodschap van Martin Luther King was dat alle mensen gelijk zijn. Schrijf dit op het bord. Leg uit dat het er niet om gaat dat iedereen *hetzelfde* is, maar wel dat de een niet meer waard of beter is dan de ander. Vraag de leerlingen om hierop te reageren.

Schrijf dan op het bord: 'Iedereen is gelijk, dus iedereen heeft recht op hetzelfde.' Vertel dat dit ook een belangrijk uitgangspunt was van Martin Luther King. Vraag de leerlingen waar zij recht op hebben. Antwoorden kunnen zijn: zakgeld, eten, kleding. Vraag de leerlingen: Heeft iedereen recht op hetzelfde? Geef ruimte voor discussie.

Afronden

Laat de leerlingen in groepjes een reclameposter maken met als titel *Iedereen mag meedoen*. Laat de leerlingen plaatjes uitzoeken waarbij allerlei mensen samen eten, samen werken, samen naar school gaan, etc. Laat ze erbij schrijven waar alle mensen volgens hen recht op hebben.

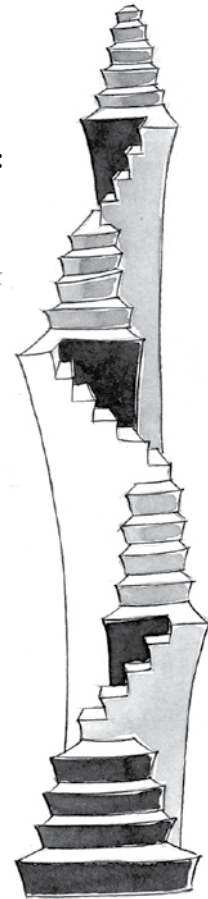
Extra

Leg de stellingen op het werkblad uit. Vraag de leerlingen of ze het eens zijn met de stelling 'De belangrijkste vraag van het leven is: wat doe je voor anderen?' Vraag de leerlingen hoe belangrijk anderen voor hen zijn en of ze momenten kunnen noemen waarin ze zich gesteund wisten door anderen. Kunnen ze ook opnoemen wat zij voor een ander betekenen, voor een ander hebben gedaan?

Uitspraken van Martin Luther King om over door te praten:

*'Als je vertrouwen hebt, hoef je niet de gehele trap te zien om de eerste stap te zetten'
Soms moet je iets doen omdat je erop rekent dat het goed komt, ook al zie je het einde niet.*

*'Oog om oog maakt iedereen blind'
De uitdrukking is: oog om oog, tand om tand. Wat zou dit betekenen? Wat zou Martin Luther King bedoelen met de uitdrukking hierboven? Wat vind je daarvan?*

'De belangrijkste vraag van het leven is: wat doe je voor anderen?'

'Er is niets belangrijker in de wereld dan vrijheid. Vrijheid is het waard om opofferingen voor te doen, het is het waard om er je baan voor te verliezen, het is het waard om ervoor in de gevangenis te zitten. Ik ben liever een vrije armoedzaaier dan een rijke slaaf. Ik zou liever sterven in bittere armoede met mijn overtuigen, dan leven in luxe zonder zelfrespect.'

Les 2 Ik heb een droom

GROEP 5 t/m 8

DOEL de leerlingen onderzoeken hun eigen mogelijkheden om iets te veranderen aan misstanden

Begin

Laat een stukje zien van de beroemde toespraak van Martin Luther King via www.kleuropschool.nl. Vraag de kinderen om te reageren.

Kern

Op het werkblad staan citaten uit de toespraken van Martin Luther King. Kies de citaten uit die je wilt behandelen en bespreek ze met de leerlingen.

Bespreek dan:

- Wat spreekt je aan in de speech?
- Wat is jouw droom?
- Kun je je voorstellen dat je zo bezig bent met opkomen voor andere mensen dat je daarvoor je leven waagt?
- Komen zulke dromen weleens uit?

Laat de leerlingen in groepjes een speech schrijven over de droom die zij hebben voor mensen/kinderen die op dit moment gediscrimineerd worden. Noem voorbeelden om de leerlingen op weg te helpen: kinderen die niet goed kunnen leren of sporten, kinderen die gepest worden omdat ze anders zijn, kinderen met een verstandelijke handicap...

Afronden

Laat de groepjes hun speech voordragen. Kies samen uit welke speech tijdens de viering kan worden voorgelezen.

Vraag tot slot: Hoe kun jij de wereld een stukje beter maken? Laat de leerlingen dit in de wolk op het werkblad schrijven. Hang de wolken met dromen op in de klas.

Extra

Laat het liedje *Happy Birthday* van Stevie Wonder horen via www.kleuropschool.nl en laat hen het refrein meezingen. Dit liedje is gebruikt door Stevie Wonder om de Martin Luther King dag te promoten.

Washington, bij het Lincoln Memorial, 28 augustus 1963

Ik heb een droom... dat op een dag op de rode heuvels van Georgia, de zonen van vroegere slaven en de zonen van vroegere slavenhouders naast elkaar kunnen zitten aan de tafel van broederschap.

Ik heb een droom... dat mijn vier kleine kinderen op een dag in een land zullen leven waar ze niet zullen worden beoordeeld op de kleur van hun huid, maar op hun karakter.

Ik heb een droom... dat op een dag de staat Alabama een plaats is, waar kleine zwarte jongens en zwarte meisjes hand in hand kunnen gaan met kleine blanke jongens en blanke meisjes, en samen kunnen lopen als broertjes en zusjes.

Dus laat de vrijheid klinken [...] Wanneer we vrijheid laten klinken, wanneer we het vanuit elk dorp en elk gehucht, vanuit elke staat en elke stad laten klinken, zullen we de dag sneller kunnen laten komen dat alle kinderen van God, zwarte mensen en blanke mensen, joden en niet-joden, protestanten en katholieken, de handen ineenslaan en de woorden zingen van het oude lied van de negers:

Eindelijk vrij! Eindelijk vrij! Dank God almachtig, wij zijn eindelijk vrij!

ALLE GROEPEN

Martin Luther Kingdag

De ruimte van de viering kan versierd worden met de gemaakte mobiles uit alle groepen en de portretten uit de onderbouw. Verder wordt de viering opgebouwd met muziek aan het begin en aan het eind. Daartussenin de speeches van de leerlingen van de bovenbouw over hun dromen en de presentatie van de reclameposters.

Muziek

Draai het liedje *Happy birthday* van Stevie Wonder (www.kleuopschool.nl) zolang er nog geroezemoes is en iedereen moet gaan zitten.

Laat iemand vertellen: Waarom zingen we een verjaardagslied? 15 januari was de verjaardag van Martin Luther King, een man die het opnam voor iedereen die niet mee mocht doen. De kinderen van de onderbouw zingen een verjaardagslied.

Iedereen mag meedoen!

Enkele leerlingen laten in groepjes de reclameposters zien die ze gemaakt hebben en vertellen wat erop te zien is.

Trakteren

Kinderen delen snoepjes uit (bijvoorbeeld in de vorm van hartjes). De hartjes zijn een teken van liefde, dit in tegenstelling tot geweld. En het is om te trakteren op de verjaardag van Martin Luther King, de man die het opnam voor anderen en dat met de dood moest bekopen.

Speechen

Laat de speech zien van MLK van 28 augustus 1963 (www.kleuopschool.nl).

Een aantal leerlingen van de bovenbouw lezen hun speech voor over hun eigen droom.

Muziek

Speel aan het einde van de viering het liedje *I have a dream* van Common (www.kleuopschool.nl).